

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları
IRAK COĞRAFYASINDA TÜRK VARLIĞI VE KÜLTÜRÜ
SEMPOZYUMU

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
GİRİŞ.....	IX
Prof. Dr. Abdulhalik BAKIR, Yrd. Doç. Dr. Seyhun ŞAHİN <i>Türk Kültürü Işığında Bağdat ve Samarra Şehirlerinin Abbasi Dönemi</i> <i>Mimari Özellikleri .....</i>	1
Yrd. Doç. Dr. Pınar ÜLGEN <i>İbnü's-Sai'nin "Halifelerin Hatunları" Adlı Eserindeki Türk Kültürüne Dair</i> <i>Bilgilerin Değerlendirilmesi.....</i>	31
Doç. Dr. İlyas GÖKHAN <i>Zengîler Atabeyliği Zamanında Musul ve Çevresinde Türklerin Siyasi ve</i> <i>Kültürel Durumu .....</i>	41
Yrd. Doç. Dr. Vedat TURGUT <i>XVI. Yüzyıl Sonlarında Türkmen Şehri Musul'a Genel Bir Bakış.....</i>	75
Yrd. Doç. Dr. Ahmet OĞUZ <i>Osmanlı İmparatorluğunun İlk Meclis-i Mebusanında Bağdat Mebusları ve</i> <i>Faaliyetleri .....</i>	167
Prof. Dr. Kerim TÜRKMEN <i>Kerkük Hakkında Bazı Vakfiyeler.....</i>	180
Yrd. Doç. Dr. Ali YİĞİT <i>Irak'ta Türklerin Yaşadığı Bölgeler.....</i>	184
Prof. Dr. Ümit ÖZDAĞ, Doç. Dr. Nevin YAZICI <i>Irak'ta Direnen Bir Türkmen Kenti: Telafer.....</i>	203
Yrd. Doç. Dr. Fatma Sibel BAYRAKTAR <i>Irak Türkmen Türkçesinde Kullanılan Bağlama Edatları.....</i>	231
Prof. Dr. Ali İhsan ÖBEK <i>Oğuz Boyundan Bir Şâir-i Âzamın Yemek Daveti .....</i>	247

Dr. Uğurtan YAPICI <i>Atâullah Ağa ve Şiir Mecmuası</i>	265
Duygu DALBUDAK <i>Hicri Dede ve Rubaileri</i>	278
Doç. Dr. Yüksel TOPALOĞLU <i>Edebiyat Tarihçiliği Açısından "Ata TERZİBAŞI"</i>	290
Yrd. Doç. Dr. Nursel ÖZDARENDELİ <i>Eski Oğuz Türkçesinden Irak Türkmen Türkçesine Karakteristik Ses Özellikleri</i>	309
Zuhal ÖZDEMİR <i>Osman Mazlum ve Felekten Şikayet</i>	321
Yrd. Doç. Dr. Bülent HÜNERLİ <i>Kerkük Türkmen Türkçesindeki Eskicil Bitki Adları Üzerine</i>	333
Çağdaş ALBAYRAK <i>Kerkük'ün "Karamsar Dayısı" Hıdır Lütfi ve Şiirleri</i>	343
Prof. Dr. Ali İhsan ÖBEK <i>Küfriü Mutat "Şeyh Rıza"</i>	355
Dr. Mustafa Ahmet MUHİTTİN <i>Türkmen Şiirinde Depresyon</i>	363
Önder SAATÇİ <i>Dünden Bugüne Irak Türkmenlerinin Ana Diliyle Eğitim Meselesi</i>	394
Dr. Gülçiçek AKÇAY <i>Kerküklü Salim'in "Devr-i Zamâne"si</i>	406
Özlem ŞUATAMAN <i>Kerkük Hoyratları ve Manilerinde "Kerkük"</i>	415
Y. Mimar Kakajan BAYRAMOV <i>Türkmenler İçin İnşa Edilen Kent: Samarra</i>	425

SUNUŞ

Irak coğrafyası, insanlık tarihinin en eski dönemlerinden bu yana büyük bir önemi haiz olmuş ve birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Araplar, Farslar ve Türklerin üzerinde birçok devletler kurdukları bu topraklar, özel bir konuma sahip olmasından dolayı, tarih boyunca olduğu gibi günümüzde de önemini korumaktadır.

Ortaçağ'ın sonlarında Irak toprakları üzerinde söz sahibi olmaya başlayan Selçuklular, Atabekler, İlhanlılar, Karakoyunlular ve Akkoyunlular siyasi, dini, sosyo-ekonomik ve kültürel etkileşimleriyle Türk varlığı ve kimliğinin bölgede oluşmasında ve yayılmasında büyük rol oynamıştır. Günümüzde Irak Türkmenlerinin yerleşim merkezleri olan Musul, Telafer, Erbil, Kerkük, Diyale, Bağdat ve Karatepe gibi şehirlerde bu etkileşimin maddi ve manevi miraslarını açıkça görmek mümkündür.

Üniversitemiz ev sahipliğinde yapılan "Irak Coğrafyasında Türk Varlığı ve Kültürü Sempozyumu"nda, tarih boyunca bu topraklarda yaşayan ve hâlen varlıkları ve kimliklerini korumak için mücadele veren Irak Türkmenlerinin siyasi ve kültürel değerleri, sempozyuma katılan bilim insanları tarafından ortaya konulmuş ve tartışılmıştır.

Sempozyum'da sunulan bildirilerin toplandığı bu kitap, özellikle günümüzde küresel güç odaklarının hesaplaşma alanı haline gelen bu vatan coğrafyasının gelecek kuşaklara aslî hüviyeti ve değerleri ile taşınabilmesi amacıyla mütevazî bir katkı çabası olarak değerlendirilmelidir.

Sempozyuma katılan bilim insanlarına, katılımcılara, emeği geçen üniversitemiz mensuplarına ve bildirilerin kitap haline getirilmesinde katkıda bulunanlara en içten teşekkürlerimi sunarım.